

Sibila Petlevski

Sibila Petlevski se je rodila v Zagrebu leta 1964, kjer zdaj živi in predava na Akademiji dramskih umetnosti; sodeluje kot urednica pri reviji *Republika*. Je predsednica hrvaškega PEN-a in članica izvršnega odbora Mednarodnega PEN-a. Sibila Petlevski je avtorica pesniških, proznih, esejističnih in literarno-kritičnih besedil, tudi prevajalka in sestavljalka antologije ameriške poezije. Objavila je poleg drugih tudi pesniške zbirke *Kristali* (1988), *Skok z mesta* (1990), *Sto aleksandrijskih epigramov* (1993, za to knjigo je prejela Nazorjevo nagrado za najboljšo literarno delo leta), *Babilon* (2000), pesniška zbirka v več jezikih; in lani knjigo poezije in proze *Koreografija muke*. Objavila je tudi roman z naslovom *Francoska suita* in dve knjigi teatroloških študij. Sibila Petlevski piše in objavlja poezijo tudi v angleščini.

Gola resnica

Predstavljaš si prah, v vrtincu vetra globoko
v notranjščini; kako se priklanjajo kmetje,
snemajo kape pred zrnici praha, "Bog
vas poslal je na pot, dobri ljudje," jim govore.

Trpki obrazi, krivice, skrite pod nohti.
Od sonca ožgane zastave na pol kopja.
Predstavljaš si prah, jok, ki maje
temelje hiš. Okrasne vence, viseče

med dvema kolesoma vesti. Najprej
pomisli, kako se s kletvijo vržeš
na kmečko Venero, kako ti je hrana od prahu
zrnasta, a vojno pravo ti dopušča umik

z razvito zastavo. Šele kasneje,
ko se skrbno zbujaš, poišči golo resnico.

Mesečniki so odrinili na pot

Ko se je prvokrat iz pehotne mine osvobodila dišeča para,
tamjanu sorodna, so se ob duhovniku zbrali. *Lahko bi bilo
še bolj grozno.*

Ne prašite, otroci, je rekel. Mesečniki so odrinili na pot, v
vsaki roki žara
s pepelom kolektivnega spomina, ki izvira pod zemeljsko
skorjo.

Vzdignil se je tenek pramen dima. Brizgnil ponos, švignila
kvišku prava
poplava čustev. Nekaj ljudi je osmodil tresk, senca se je
preletela
prek obraza postrvi. Samo leto kasneje sta plevel in po-
divjana trava
prerasla pragove, se vrasla v zidove hiš, ki so jih podirali
zaradi plena.

Ko je zmanjkalo semen, so se na vso moč trudili misijonarji.
Iz daljave so prinašali cele hektare zemlje. Vendar uvožene
kulture
so propadle. Zgolj svinje, ki so jih na begu pustili za sabo
praprebivalci,
so ostale in še zmeraj krohnjajo, skozi prazne sobe divjajo
kot brez duše.

“Pri vstopu in odhodu iz tovarne Božjega srca naj odtipka
številko vsaka
delovna oseba,” je pisalo na kletki, podobni komori brez
zraka.

Odprt grob

Osvobodi me, reši me mojega spola, in ti bo veliko bolje.
Končno boš imela mir. Zašiti v vrečo in vreči v morje
boš mogla majhen del mene. Verjemi mi, nisem te hotel
užaliti. Ne bom se branil, ne vpil, kakor da me kdo kolje,

ko boš jemala iz mene kosti. Gristi v mehko ti bom dal
priložnost.

Moje življenje premošča tvoje v širokem življenjskem loku.
Za sabo požigam mostove. Samo to mi je hudo naporno
in prsti mi drevenijo z vžigalico v roki. Nisem še nikomur

povedal, kar pravim tebi. Ko bi ti mogel vsaj enkrat stisniti
vrat

dovolj močno, postal bi kot star, odsluženi suženj, svoboden,
kaznjenec, ki se vleče k oltarju. Lahko mi sežeš v srebro las,

če si lovka na glave. Želodca nimam. Moj drob
je preveč gnusen in mehek. Ko sem priznal, da te ubiti ne
morem,
si rekla: *Vstopi in napravi otroka. Čakam kot odprt grob.*

V najbolj črni uri

Gravitacijska polja, stotine arov trave na poljanah.
Na smrt zdrobljena, pod kupom ščitov razbita,
brez orožja kakor polž, naga, moj grob Tarpejska pečina;
končno sem si pobegnila, obrnila težki ključ zapaha.

V najbolj črni uri, minuto preden zardi svit,
kakor Vravec, ki mu na grud kri lije s trna,
se odločam za preporod. Puls me zdaj spremlja, zdaj zgubi,
medtem ko v žili motor slabi, mi tiho trobi in še trza.

Hranim se z živim peskom in mi opora ni potrebna,
ker se pitam z zemljo in z njenim plinom letam,
ko voham blato. Kot tarča v zraku, nekak golob iz gline,

dopuščam, da operuteni lik mojega diha švigne
z gnilega neba tvojih ust, kjer šele leži prevara.
Svoje telo ukradi, pa ga potem seciraj, paraj!

Bojne vrste

Pred nekaj leti mi je nepismena oseba dala
plastičen, grafičen opis bitke. Najprej je nastala
risba Polmesca, nato dolgo nič. Potem je, kjer je bilo
predvideno,
v praznino vendarle vrisala Križ. Nekatero ženske mro

tudi brez umiranja. Za bojnimi vrstami so trpele. Precej jih
marsikod
ni hotelo brati med vrstami. Moglo se jih je dotikati.
Ljubko so krvavele. A zdaj se jih srečuje redko. Izumrl je
njih rod.
Najditelja čaka nagrada. Zato goji upanje mnogo ljudi,

da bodo s pomočjo Geigerjevega števca našli zadnji delček
ponižnosti
v sivem dnu nežnega mozga. Mislijo: če se je skrtil tod
košček ženske snovi, naj bo iz druge dežele, del tujca,
iz tujega kraja. Ko se tedaj kolo usode zasuka,

bo tudi tebe, sestra, ki iz naslonjača sodiš, obrat primoral,
da plačšaš v krčmi vsej družbi, ali da priznaš: To ni moja
vojna.

Plavo v zelenem

Zelena, zelena trava, v njej pa okruški najine modre res-
ničnosti
črkujejo ščegetljive zgodbe. Murni cvrčijo iz strojničnega
gnezda.
Jezni glagol prekine ogenj. Nabiram šope zdravilnih zelišč.
Vsem je vsega dovolj. Odjadramo skupaj pod jambori iz sleza.

Najino bojno polje zelení. Svinčeno modre krogle slačijo
drevju skorjo in granate padajo, a nikjer ne vidiš sejalec.
Upira se kraljestvo trepetlik. Vojska listja se vzdigne. Sape
tlačijo
topole, ki se globoko priklanjajo. Rada bi se spustila med
glodalce.

Novinca sva, zelena, brez vseh izkušenj. Ne pozna učinka
groma.

Iz vedrega neba kot ptice zgubljava perje in namesto srca
stržen imava. Čudež narave sva. Najina koračnica je hroma.

Ta dežela je iz naju napravila heroja. Kačje kože, še sveže,
ležijo v travi. Da sva obešenca je izplazen jezik dokaz,
razcepljen, moder. Podoben delfskemu meču z obeh strani reže.

A zate je še upanje. Malo lepljive rose iz žalostnega zvonca
bom dala v usta, pogoltnila in ti ponudila priložnost sreč-
nejšega konca.

Mala smrt

Malo smrt sem na Babilonskem polju prvokrat uzrla
tako po ljubezni z besedami. Bile so zaostrene
in glasne, pršele so na vse strani, dokler ni jezika zavrla.
Od tedaj kosti prepira leže pod gomilo položene.

Zmagal je, se zdi, spet le en jezik: govornica gluhtonemih,
njihova abeceda, ki jo tako prebira, da meri tlak,
ki ga v papilarne črte vpisuje zrak. Kjer je v davnih dnevih
bilo slišati žuborenje človeških glasov, zobe zdaj kaže zve-
rinjak;

zveri renče skoz zobe odgovor na naravni klic. Ta ženska,
zadnja priča Stolpa, za hip umolknila je, da bi v mrtvi molk
nebeški mir prevedla, da bi odprtih ust, vznesena,
gledala goreča telesa in tista, ki zanosno jim sledijo čez nebo.

Ta sijajni prizor traja in bo trajal do izčrpanja. Škoda, da ni
mogoč
več noben opis tega. Komaj je odprla usta, je že ostala nema.

Prevedel Venio Taufer